

fi compass
ΕΚΤ

προχωρώντας με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής των ΕΔΕΤ

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο αποτελούν ένα βιώσιμο και αποτελεσματικό τρόπο επένδυσης στην εξέλιξη και ανάπτυξη ανθρώπων και των δεξιοτήτων τους, με σκοπό την προώθηση των στόχων της απασχόλησης και της κοινωνικής ένταξης σε ολόκληρη την ΕΕ. Μπορούν να υποστηρίξουν ένα ευρύ φάσμα αναπτυξιακών στόχων προκειμένου να ωφελήσουν ένα ευρύ φάσμα δικαιούχων, παρέχοντας τη δυνατότητα τα κεφάλαια να χρησιμοποιηθούν εκ νέου για περαιτέρω επενδύσεις.

Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), το οποίο είναι ένα από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία, αποσκοπεί στην ενίσχυση της απασχόλησης και την παροχή δίκαιων ευκαιριών διαβίωσης για όλους. Είναι το κύριο εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που βοηθά στην εξεύρεση εργασίας (ή καλύτερης εργασίας), να ενσωματώσει στην κοινωνία μειονεκτούντα άτομα και να διασφαλίσει δικαιότερες ευκαιρίες διαβίωσης για όλους. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό της Ευρώπης -εργαζόμενους και ανέργους, νέους και ηλικιωμένους- και στις δεξιότητές τους.

Για την περίοδο 2014-2020, το ΕΚΤ έχει συνολικό προϋπολογισμό 86 δισ. ευρώ. Η στήριξη αυτή απευθύνεται σε περίπου 15 εκατομμύρια ανθρώπους κάθε χρόνο, με σκοπό να εισέλθουν στην αγορά εργασίας ή να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους προκειμένου να βρουν δουλειά στο μέλλον, ή με σκοπό την καλύτερη κοινωνική ένταξη ορισμένων μειονεκτούντων ατόμων.

Η στήριξη μέσω του ΕΚΤ παρέχεται μέσω επιχορηγήσεων και, όλο και περισσότερο, μέσω μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής.

Την περίοδο 2007-13, ένα σύνολο 49 μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής, κυρίως για τη στήριξη των ΜΜΕ, έχουν εφαρμοστεί σε 7 κράτη μέλη χρηματοδοτώντας παρεμβάσεις του ΕΚΤ. Αυτή η μικρή αξιοποίηση κατέδειξε ότι οι εμπλεκόμενοι φορείς στο ΕΚΤ στερούνται εμπειρίας χρήσης αυτών των μέσων και είναι λιγότερο εξοικειωμένοι με τους μηχανισμούς της αγοράς. Αυτό όμως καταδεικνύει και τις μεγάλες δυνατότητες που υπάρχουν για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των κοινωνικών ζητημάτων με τη χρήση ανακυκλούμενων πόρων.

Μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής

- αναμένεται να επιστραφούν
- είναι ανανεούμενα, δηλ. κεφάλαια που επιστρέφονται μπορούν να χρησιμοποιηθούν ξανά στην ίδια περιοχή
- είναι κατάλληλα για οικονομικά βιώσιμα έργα, δηλ. για έργα που αναμένεται να δημιουργήσουν αρκετά έσοδα ή εξοικονόμηση για την επιστροφή της ληφθείσας ενίσχυσης
- έχουν σχεδιαστεί για να προσελκύουν συγχρηματοδότηση από άλλες πηγές, συμπεριλαμβανομένων των ιδιωτικών επενδύσεων, για να αυξήσουν το ποσό των διαθέσιμων πόρων, ιδίως σε τομείς όπου υπάρχουν προβλήματα πρόσβασης στη χρηματοδότηση
- μπορούν να έχουν τη μορφή δανείων, εγγυήσεων ή μετοχικού κεφαλαίου
- υποστηρίζουν την ανάπτυξη της προσφοράς συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της αγοράς
- μπορούν να χρησιμοποιηθούν συμπληρωματικά με επιχορηγήσεις, και
- δύναται να διαχειρίζονται από εθνικές ή περιφερειακές τράπεζες, διεθνείς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ή το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, από ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, και (όσον αφορά δάνεια και εγγυήσεις μόνο) από τις διαχειριστικές αρχές.

Κατά την περίοδο 2014-2020, αναγνωρίζοντας τα οφέλη των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής, έχει επεκταθεί η χρήση τους σε **όλους τους θεματικούς στόχους** και αναμένεται αυτή η χρήση να ενταθεί περαιτέρω λόγω των βελτιωμένων και πιο ευέλικτων επιλογών υλοποίησης.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από το ΕΚΤ για να **στηρίξουν τις επενδυτικές προτεραιότητες που περιγράφονται στο πλαίσιο των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΚΤ** από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, με την προϋπόθεση ότι θα αντιμετωπίσουν **διαπιστωμένα κενά της αγοράς**, δηλ. τομείς όπου οι τράπεζες είναι απρόθυμες να δανείσουν ή/και όπου ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι διατεθειμένος να επενδύσει. Για παράδειγμα, όπου δεν υπάρχει επαρκής χρηματοδότηση για ιδιώτες να ξεκινήσουν μη επιχειρηματικές δραστηριότητες, όπου η αγορά δεν παρέχει αρκετά κεφάλαια σε ΜΜΕ / νεοσύστατες επιχειρήσεις (start-ups) ή όπου ομάδες εκτοπισθέντων ατόμων / κοινοτήτων έχουν ανάγκη κεφαλαίων για την επιτυχή επανένταξη στην εκπαίδευση ή στην αγορά εργασίας.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν συνεπώς να συμβάλλουν στην επίτευξη των ακόλουθων θεματικών στόχων του ΕΚΤ:

- προώθηση της απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού
- επένδυση στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση
- προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας, και
- ενίσχυση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Μια ευρεία γκάμα μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής που υποστηρίζονται από το ΕΚΤ μπορούν δυνητικά να εφαρμοστούν:

- **Δάνεια**, τα οποία μπορούν να διατίθενται όταν δεν προσφέρονται αντίστοιχα στην αγορά (π.χ. από τράπεζες), ή μπορεί να έχουν καλύτερους όρους από τα διατιθέμενα (π.χ. με χαμηλότερα επιτόκια, μεγαλύτερες περιόδους αποπληρωμής, ή με λιγότερες εξασφαλίσεις). Για παράδειγμα, δάνεια μπορούν να προσφέρονται σε ιδιώτες για να δημιουργήσουν τη δική τους επιχείρηση ή για να προβούν σε περαιτέρω εκπαίδευση, σε κοινωνικές επιχειρήσεις ή σε φορείς που ασχολούνται με περιθωριοποιημένες κοινότητες - π.χ. εκτοπισμένων υπηκόων τρίτων χωρών - προκειμένου να τις ενσωματώσουν στην Ευρωπαϊκή κοινωνική δομή.
- **Μικροπιστώσεις**, οι οποίες είναι μικρά δάνεια σε άτομα που συχνά αποκλείονται από την πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, παρεχόμενες για σύντομο χρονικό διάστημα δανεισμού και με χαμηλές ή καθόλου εξασφαλίσεις. Παράδειγμα θα αποτελούσε η παροχή δανείων σε κοινωνικές επιχειρήσεις ή σε νέους επιχειρηματίες ή σε ανέργους για την απόκτηση εξειδικευμένης επαγγελματικής εκπαίδευσης ενισχύοντας έτσι τις προοπτικές απασχόλησής τους.
- **Εγγυήσεις**, όπου παρέχεται διαβεβαίωση σε έναν δανειστή πως τα κεφάλαια θα επιστραφούν αν ο δανειολήπτης αθετήσει το χρέος του. Για παράδειγμα, νέοι επιχειρηματίες ή κοινωνικές επιχειρήσεις που ασχολούνται με ηλικιωμένους / μακροχρόνια ανέργους αλλά δεν έχουν την απαραίτητη οικονομική υποστήριξη μπορούν να στηριχθούν μέσω εγγυήσεων που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, δημιουργώντας έτσι περισσότερες θέσεις εργασίας στην οικονομία.

- **Μετοχικό Κεφάλαιο**, όπου κεφάλαιο επενδύεται με αντάλλαγμα την ολική ή μερική κυριότητα μιας επιχείρησης. Ο επενδυτής μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να αναλάβει μερικό έλεγχο της διαχείρισης της επιχείρησης και δύναται να μοιράζεται τα κέρδη της επιχείρησης. Τα μετοχικά κεφάλαια μπορούν να επενδυθούν σε διαφορετικά στάδια του κύκλου ζωής μιας επιχείρησης, αλλά τα δημόσια υποστηριζόμενα μετοχικά κεφάλαια χρησιμοποιούνται κυρίως ως κεφάλαια εκκίνησης στο αρχικό στάδιο start-up επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου). Το μετοχικό κεφάλαιο είναι πιο πιθανό να απευθύνεται σε επιχειρήσεις υψηλότερου ρίσκου και δυνητικά υψηλότερων προοπτικών ανάπτυξης, καθώς και σε μικρότερους τοπικούς οργανισμούς, για παράδειγμα, εκείνους που δημιουργούν νέες διατηρήσιμες θέσεις εργασίας ή εκείνους που κάνουν πιλοτική χρήση της χρηματοπιστωτικής καινοτομίας, προκειμένου να επιβραβεύσουν κοινωνικούς οργανισμούς που προσφέρουν πολύτιμα κοινωνικά αποτελέσματα ή εκείνους που εστιάζουν σε καινοτόμες τεχνολογίες για την επίλυση υφιστάμενων κοινωνικών προβλημάτων.

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής μπορούν επίσης να προσφέρονται συνδυαστικά με επιχορηγήσεις και άλλες μορφές στήριξης. Συχνά είναι απαραίτητο να βελτιωθεί ως προαπαιτούμενο η επενδυτική ετοιμότητα για την προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων. Η συμβουλευτική και άλλη υποστήριξη μπορεί να είναι επιχορηγούμενη μέσω του ΕΚΤ.

Είναι επίσης δυνατό να διατεθούν πόροι του ΕΚΤ σε μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής διαχειριζόμενα σε επίπεδο ΕΕ, όπως αυτά που προωθούν τη μικροχρηματοδότηση και την κοινωνική επιχειρηματικότητα στο πλαίσιο του προγράμματος για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI).

Τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής που συγχρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ συνεισφέρουν στη μακροχρόνια ανάπτυξη και διαφοροποίηση των επενδυτικών ευκαιριών με την υποστήριξη δραστηριοτήτων σε περιοχές όπου τα επίπεδα των επενδύσεων είναι συχνά ανεπαρκή καθώς και με την τόνωση της ανάπτυξης οικονομικά βιώσιμων έργων, δημιουργώντας έτσι νέες ευκαιρίες στην αγορά. Είναι επίσης δυνατό να δημιουργήσουν ευκαιρίες για επενδυτές και ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς. Η πρόσβαση στη χρηματοδότηση είναι συνήθως ακριβή και δύσκολη για επιχειρήσεις του κοινωνικού τομέα, ενώ σε πολλά κράτη μέλη ο εν λόγω τομέας θεωρείται από τις τράπεζες και τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ως υψηλού κινδύνου για παροχή δανεισμού και πρόσβαση σε πίστωση. Ωστόσο, ορισμένα έργα μπορούν να γίνουν επενδυτικά πιο ελκυστικά λόγω των στηριζόμενων από τον δημόσιο τομέα μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής και του σχετικού επιμερισμού του κινδύνου.

Για περισσότερες πληροφορίες

Για έναν οδηγό αναφοράς για τις διαχειριστικές αρχές σχετικά με τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής στα προγράμματα των ΕΔΕΤ:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Για πληροφορίες σχετικά με την εκ των προτέρων αξιολόγηση της μεθοδολογίας των μέσων χρηματοοικονομικής τεχνικής:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Για τους κανονισμούς των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων:

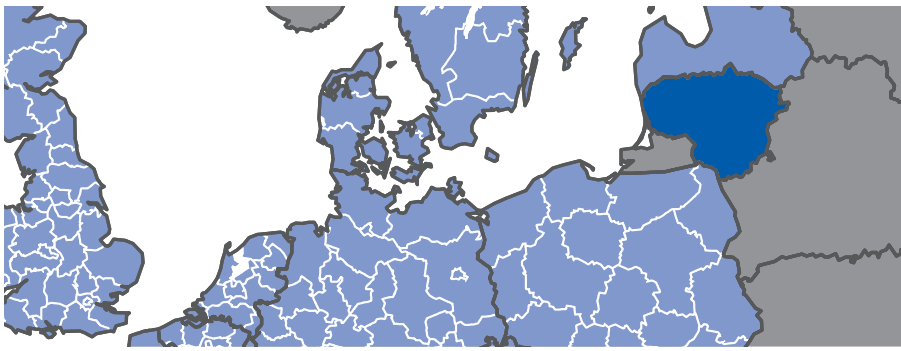
http://ec.europa.eu/regional_policy/el/information/legislation/regulations/

Για την ιστοσελίδα «fi-compass», την πλατφόρμα για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ:

<http://www.fi-compass.eu/>

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, συμπεριλαμβανομένων των εκτελεστικών και κατ' εξουσιοδότηση πράξεων:

<http://ec.europa.eu/esf/main.jsp?catId=33>

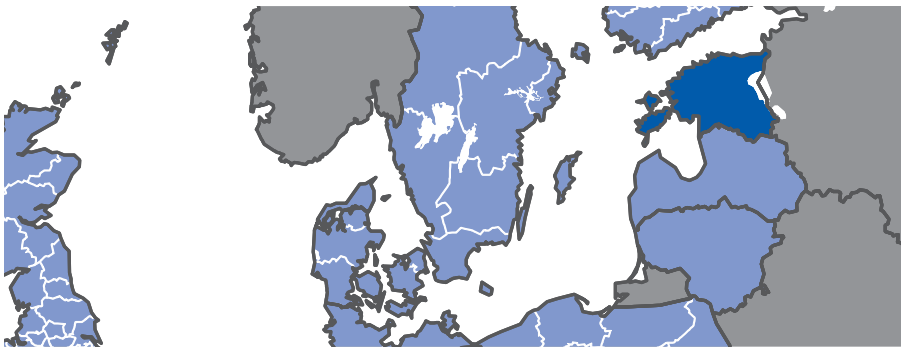

Ταμείο Προώθησης της
Επιχειρηματικότητας
Entrepreneurship Promotion
Fund)

14,5 εκ. ευρώ ΕΚΤ
Δάνεια+Κατάρτιση
ΜΜΕ
Λιθουανία

... στηρίζοντας επιχειρηματίες για την ανάπτυξη μιας βιώσιμης επιχείρησης ...

Το Ταμείο Προώθησης της Επιχειρηματικότητας (Entrepreneurship Promotion Fund) στη Λιθουανία προσφέρει δάνεια σε συνδυασμό με δωρεάν κατάρτιση σε start-up επιχειρήσεις, επιχειρηματίες και κοινωνικές επιχειρήσεις. Προτεραιότητα δίνεται σε μειονεκτούσες ομάδες, δηλ. ανέργους και άτομα με αναπηρία, καθώς και όσους είναι κάτω των 29 ή άνω των 50 ετών. Από το 2009, το Ταμείο έχει προωθήσει την αυτοαπασχόληση και την επιχειρηματικότητα για να κρατήσει τους ανθρώπους ενεργούς στον τομέα των επιχειρήσεων και της αγοράς εργασίας, με αποτέλεσμα τη δημιουργία σχεδόν 2.000 θέσεων εργασίας. Αναδεικνύεται πώς ο συνδυασμός της δωρεάν κατάρτισης με την παροχή δανείων μπορούν να αντιμετωπίσουν τα κενά της αγοράς αναφορικά με τη διαθέσιμη στήριξη στις νέες επιχειρήσεις.

Παροχή εγγυήσεων για νεο-
σύστατες επιχειρήσεις
(start-ups) και μικροδάνεια

6,01 εκ. ευρώ ΕΚΤ
Εγγύηση
ΜΜΕ και νεοσύστατες
(start-ups)
Εσθονία

... αντιμετώπιση του κενού χρηματοδότησης που αντιμετωπίζουν οι νεοσύστατες επιχειρήσεις (start-ups) με ανεπαρκείς εξασφαλίσεις ...

Το εργαλείο παροχής εγγυήσεων για νεοσύστατες επιχειρήσεις και μικροδάνεια στην Εσθονία, απευθύνεται σε επιχειρήσεις που βρίσκονται στα τρία πρώτα έτη της λειτουργίας τους. Το Ταμείο εγγυάται το κεφάλαιο εκκίνησης καθώς και το κεφάλαιο επέκτασης. Επιπλέον, δωρεάν συμβουλευτικές υπηρεσίες είναι διαθέσιμες για την προετοιμασία των επιχειρηματικών σχεδίων που απαιτούνται ως μέρος της αίτησης για την παροχή δανείου εκκίνησης, ενώ η κατάρτιση παρέχεται από τα τοπικά κέντρα ανάπτυξης της «Enterprise Estonia». Αυτό το μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής είναι σε λειτουργία από το 2008 και έως το Δεκέμβριο του 2013 είχε προσφέρει 304 εγγυήσεις.

Ταμείο Μικροπιστώσεων ΕΚΤ
στην Καμπανία

120 εκ. ευρώ συμπ. 65,5 εκ. ΕΚΤ
Μικροπιστώσεις
ΜΜΕ, ιδιώτες, πολύ μικρές
επιχειρήσεις
Ιταλία

... στηρίζοντας ιδιώτες και πολύ μικρές επιχειρήσεις που δεν έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση ...

Το Ταμείο Μικροπιστώσεων ΕΚΤ στην Καμπανία της Ιταλίας (Microcredit Fund ESF Campania), στηρίζει τις νεοσύστατες επιχειρήσεις (start-ups) και τους τεχνοβλαστούς (spin-offs) με δάνεια μηδενικού επιτοκίου και ύψους έως 25.000 ευρώ. Αυτό τονώνει τις επενδύσεις, την απασχόληση και την ανάπτυξη στην περιοχή, βοηθώντας όσους δεν θα είχαν σε αντίθετη περίπτωση πρόσβαση σε πιστώσεις. Από το 2012, η περιφερειακή αναπτυξιακή εταιρεία «Sviluppo Campania», έχει ανοίξει γραφεία σε όλη την περιφέρεια. Παρέχει ολοκληρωμένη πληροφόρηση και συμβουλές και δωρεάν υποστήριξη σε επιχειρήσεις κατά την έναρξή τους. Μέχρι σήμερα, 1.845 τελικοί δικαιούχοι έχουν στηριχθεί, εκ των οποίων 1.400 είναι ΜΜΕ και πολύ μικρές επιχειρήσεις και 445 είναι ιδιώτες, δημιουργώντας 1.145 θέσεις εργασίας στην περιφέρεια.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 “Financial Instruments and IFIs’ Relations”
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg